

Nr 854

Av herr Nilsson, Ferdinand, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95, angående riktlinjer för jordbrukspolitiken m. m.

Den jordbruksproduktion som i proposition 95 avses anges knappast klart, och behovet av framtida omprövning framhålles även. Tesen om »nödvändigheten att trygga en god beredskap i fråga om livsmedel» anges kunna realiseras vid såväl avspärrning som krigsfara genom olika grader av »full» självförsörjning. Lika liten klartext innebär i att — för vilken gång? — angelägenheten fastslås av att »de som arbetar i jordbruket i framtiden får en ekonomisk standard som är likvärdig med den som yrkesutövare inom andra näringar når». Problematiken är uppenbarligen en statlig angelägenhet i ett samhälle där jordbruksreglering och arbetsmarknadsreglering utgör väsentliga förutsättningar för flertalet medborgares utkomstmöjligheter.

Jordbruksutredningen har utifrån däri angivna grunder förordat en sänkning av jordbrukets självförsörjningsmålsättning fram emot slutet av 1970-talet till 80 procent av behovet av jordbruksprodukter. Departementschefen formulerar målsättningen så, att jordbruksproduktionen bör upprätthållas vid en nivå som inte understiger vad jordbruksutredningen angett som minimum. Departementschefen gör klart att sålunda en betydande import av livsmedel av dessa slag är att räkna med för framtiden. Han berör en ömtålig central punkt när han tillfogar »att detta ej innebär att solidariteten med utvecklingsländerna eftersättes».

Det problem som propositionen sålunda snuddar vid har angivits vara att av världens ca 3 300 milj. människor vid pass två tredjedelar anges vara klart undernärda. Tanken tränger sig då på att sammanställa detta med att man i vårt land anser sig böra eftersträva en sänkning av den egna livsmedelsproduktionen och utnyttjande av den goda tillgången på svensk köpkraft till att köpa upp livsmedel från utlandet, som annars hade kunnat produceras i Sverige. Det är riktigt att Sveriges bidrag till kampen mot världssvälten icke kan bli stort i förhållande till problemet. Även om våra 7 milj. svenskar skulle sänka sin levnadsstandard till u-landsnivå — vilket ingen aldrig så ivrig svensk såvitt bekant någonsin ifrågasatt — skulle detta knappast kunna märkbart förbättra läget för de 2 000 milj. undernärda. En ren ansändighetssak synes i vart fall vara att vi försöker klara oss själva och inte köper upp eller genom vår efterfrågan bidrager till att höja priset på livsmedel för andra, som bättre behöver dem. Även den import som sker från andra länder skulle dock indirekt verka i den riktningen.

Departementschefen har sökt ett nödtak för förslaget om svensk under-

försörjning med jordbruksprodukter i att u-länderna själva, drivna av sin nödsituation, vill saluföra jordbruksprodukter trots svälten för att därigenom skapa vad som kallats »resurser till en oundgängligen nödvändig ekonomisk utveckling». Det är riktigt att dessa länder långsiktigt behöver ekonomiskt utvecklas. Lika obestridligt är det en otäck propos att detta skall vinnas genom ökad livsmedelsbrist i nuet. Så pass goda möjligheter har dock Sverige att klara den egna försörjningen på flertalet områden att en politik som systematiskt eftersträvar att något förbilliga de inhemska priserna genom import, som påverkar hungerproblemen utomlands, inte skall behöva sättas i system.

Som ett exempel på vart man vill hän kan hänvisas till den sockerimport som avses skola omfatta två tredjedelar av svensk konsumtion. Det är riktigt att socker tidigare av dem som regerat detta land betraktats som en lyxvara, belagd med särskild »punktskatt». Det gick emellertid inte att i längden ha kvar en sådan särbeskattning av ett viktigt näringsmedel — det reagerades i riksdagen. Mera problematisk framstår tanken att sockret bör ytterligare förbilligas genom att köpas billigt från u-länder. Det framförda skälet är, att det skulle vara till fördel för u-länderna att relativt förmånligt sälja sockret. Om det vore så att u-länderna ungefär i samma utsträckning producerade socker kunde det vara tal om u-hjälp. Nu blir det några som kan göra vinst av detta, men för de andra innebär förslaget att industriländer — och bland dem Sverige — köper upp eller höjer priset på ett näringsmedel som många fattiga folk skulle bättre behöva.

Även vid ett eftersträvande av svensk självförsörjning med jordbruksprodukter måste man givetvis räkna med att emellanåt uppstår brist- eller överskottssituationer. En uppgift för svensk jordbrukspolitik bör vara att så långt det går undvika detta. Beträffande underskottsproblemen är det dock principiellt tillfredsställande i jämförelse med propositionens förslag att detta läge icke vore självförvällat av den svenska jordbrukspolitiken. Eventuell överproduktion motverkas av att de överproducerande finge känning av avsättningssvårigheterna. Delvis synes exporten av svenska jordbruksprodukter även kunna genom lägre utomlandspriser inordnas i den svenska u-landshjälpen som ett tillskott i kampen mot världssvälten. Därför föreslås,

att riksdagen vid ställningstagande till prop. 95 måtte uttala,

att vid ställningstagande till jordbruksregleringens handhavande full självförsörjning måtte eftersträvas; samt

att i överensstämmelse härmed så långt möjligt import av livsmedel till vårt land undvikas då dessa produkter bättre behövs av u-ländernas undernärda folk.

Stockholm den 2 maj 1967

Ferdinand Nilsson (cp)

i Kungsängen